

Riga, Letland

De 140^e van de 149 deelnemers sta ik nu gerankschikt, vandaag 28 juli 2012, een week voor het toernooi begint. Dit vind ik adembenemend afschrikwekkend, en ik heb dit nog nooit meegemaakt. Ik sta daar met 1747 Fide nog net met iemand achter mij met 1500+ en iemand met 1400 + en dan nog 7 (jonge ?) schakers met NC. Voor mij uit rijst de ijzige bevroren Botnische vlakke langs steeds hogere en hogere eobergen op tot aan de immense gletscher Tiviakov. Hoe jaloers ben ik nu op Jan Viaene, die precies vandaag zijn toernooi begint, nog net een beetje “thuis” in het zwarte Charleroi, min of meer temidden van groene fleurige elogelijken.

Heel lang geleden schreef ik mij in voor dit toernooi, een exotisch atelier uitkiezend. Sommige kwatongen zouden durven beweren dat dit dan wel het resultaat van een halfdronken beslissing zal geweest zijn, maar dat moet ik ten stelligste ontkennen omdat het hele gedoe van inschrijven, hotel reserveren, vluchttickets boeken, zo veel tijd vergt dat zelfs een inschrijving net voor een eventuele afschuwelijke kater, nog gemakkelijk ongedaan had kunnen en achteraf gezien wel had moeten genomen worden.

Nee, ik schreef in, omdat :

- ik nog nooit in een Baltische staat geweest was. Toegegeven, dat is zo bij ongeveer 200 landen het geval, maar toch, in Europa is dat direct al een pak minder. Als Finland een ‘baltische staat’ is, zou ik al liegen. Finland is een staat aan de Botnische golf, maar geen Baltische staat, wel een Skandinavische staat.
- ik die Balten vanuit mijn underdog gevoel alle sympathie toedroeg tijdens de Sovjet tijd (maar misschien slaat dat volledig om binnen de 14 dagen !?)
- ik traditioneel gezien in augustus liever een toernooi in het buitenland speel dan een tweede keer in het binnenland (in juli speel ik dikwijls BK)
- mijn goedgeoefende toeristenneus mij voorspelde dat Riga een leuke plek zou kunnen zijn om er eens een week te vertoeven

Pas weken later ging ik een kijkje nemen in de ‘rankings’. Ziende wat je ziet, moet je dan de handschoen werpen, en terugkrabbelen ? Mijn inschrijving ongedaan maken ? Nee toch ? Ik speel mijn toernooien in het buitenland toch bijna altijd om ergens een minimum te behalen. Groningen, Hastings, zo vele andere toernooien eindigden op een elo-dreun die je psychologisch enkel overleeft als je een minimale gave van humor en zelfspot bezit. Soms lukte het echt wel beter, quizvraag, waar, haha. (voor onze nieuwe leden en er zijn er godzijdank weeral wat, dit is een toernooiverslag uit een lange reeks. Aanklikken op archief en Carlo in .. dan duik je mee in mijn schaakgeschiedenis van de laatste vijf jaar of zo). Maar dit, daar en straks, in Riga ? Dit lijkt een barre augustus te worden.

Er zijn vier Belgen die meedoen. Zo meldt de deelnemerslijst. Stefan Beukema om te beginnen, jongeman, met hoooge elo’s uitkomende voor SK Schoten. Hem al een aantal jaren kennende, voel ik nu al aan dat ik in dat hele verre Riga bijzonder weinig contact met hem zal ontwikkelen, of omgekeerd. Ik zal hem maar laten betijen en af en toe eens onopvallend zien wat hij presteert. Ik voel me op dit moment niet geroepen verslag uit te brengen van zijn activiteiten, net zoals ik dezelfde behoefte niet aanvoelde in Kiel, Noordduitsland met Arno en Jonas, in de zomer van 2010. Dat soort toevalligheden moet je relativeren, ontmoetingen nadien verlopen nog enkel via een blik van herkenning en

herinnering. Voor het zelfde geld is er niemand, ben je meestal alleen, je eventuele kameraden ter plekke ontwikkel je al of niet zelf, en zeker niet per land van herkomst.

'k Zal me maar concentreren op mijn eigen gewaarwordingen. Schaaktechnisch stelt het (meestal) niet zo veel voor, behalve misschien af en toe een openingsvoordeeltje dat nadien helaas wegspoelt, maar misschien en vooral hopelijk is er een interessant graantje mee te pikken van wat er ginder reilt en zeilt.

Letland (en per definitie de botnische landen Estland en Litouwen). Hoe is het daar ? Wat doen ze daar ? Is het daar goed wonen, of verschrikkelijk ?

Dat wil ik wel eens weten.

CD

Di 31 juli 2012

Vorige week bestelde ik mijn Letse bankbiljetten. De juffrouw aan de balie bestond het om verkeerdelijk Litouws geld te reserveren. Gelukkig merkte ik het op de terugweg naar huis op, en kon de bestelling nog doen veranderen. Je zal daar maar aankomen in Riga met waardeloze buitenlandse rommel.

De vlucht op zondag 5 augustus voert mij niet naar Riga, maar naar ... Tallinn, Estland. Ik land daar tegen half twaalf 's avonds, en dus heb ik er een hotel geboekt, voor een overnachting. Eerst dacht ik dat ik nog Ests geld zou nodig hebben, voor een taxi bijvoorbeeld, maar toen bleek het dat er in Estland euro's gebruikt worden, sinds vorig jaar. In Letland zou de Lats pas vervangen worden door de euro in 2014 ! Tsja, als die dan nog bestaat natuurlijk. 't Zal wel, maar dan misschien toch al wel in een iets andere constellatie. 's Anderendaags vlieg ik dan door naar Riga, waar de landing is voorzien om kwart voor drie. Als je dan weet dat de eerste partij om vijf uur begint en je nog eerst moet aanmelden, wordt dat wel heel krap. Ik zal de organisatie hiervan best maar eens op de hoogte brengen vandaag of morgen. Logistiek gezien is er op mijn reizen altijd wel hommeles te zien geweest, wat een beetje vreemd is voor een ex-expediteur. Ook nu weer : oorspronkelijk had ik een terugvlucht geboekt voor maandag 13 aug., de dag na het einde van het toernooi. Veertien dagen geleden meldde Estonian Air dat ze me nu pas op de dinsdag 14 augustus naar Brussel zouden terugbrengen. Een reden hiervoor werd niet gegeven, het deed me warempel aan de geplogenheden van de sovjetijd denken. En of ik even wilde bevestigen dat ik hiermee akkoord ging, want anders zouden ze de boeking gewoon wel annuleren. Ik heb dan maar toegestemd, wat wil je anders, maar haal hiermee wel een extra nacht hotel en een dag extra catering op mijn hals.

Het Riga Open hanteert een voor mij zeer nadeling inschrijvingssysteem. Hoe minder elo je hebt, hoe duurder de deelname. Dat gaat per categorie van 20 Lati voor de jongens met meer dan 2350 elo, tot 100 Lati voor de niet-geklasseerden. Ik zit in de groep daar net boven, met 70 Lati. Een Lats kost 1.43 euro, en dat is dan gelijk het duurste inschrijvingsgeld dat ik ooit zal betaald hebben : 100 euro. Voor 9 partijen ! Koesteren die handel, goed voor één keer, en vooral heel lange partijen spelen !

Ik zag op de website dat de webmaster mij omschrijft als een schakende wereldreiziger. Dat flatteert misschien, maar strookt niet met de werkelijkheid. Ik heb lang geleden wel wat bekeken in diverse continenten, maar dat had niets met schaken te maken. Mijn schaakactiviteit beperkt zich tot Europa. Een echte wereldreiziger in onze club is Ghislain. Die ontmoet je op exotische plekken, als Patagonia, Rocky Mountains, Everglades, Great Riff en weet ik nog meer. En een échte schakende wereldreiziger is Gunther Deleyn van de Gentse Schaakkring. Je moet de Gentse aanklikken en zijn reisverslag lezen over zijn deelname aan het toernooi van Tabriz in Noord Iran. De ontredde en de eenzaamheid van de tandarts met de moto in die sinistere sfeer van latente onveiligheid druipen van zijn teksten, waarbij zijn conclusies tot afraden om hem na te volgen aan duidelijkheid niets te wensen overlaten. Is Letland te vergelijken met Iran ? Zeker niet. Tijdens de Koude Oorlog was ik in "Leningrad", met een Finse huurauto, daar heb ik wel verhalen over die je aan je kleinkinderen vertelt. 't Zal wel meevallen daar in Riga, en ik verwacht niet dat ik door hun KGB of Stasi zal geschaduwd of ondervraagd worden

Omdat ik er niet honderd procent gerust in was heb ik de Letse Ambassade gecontacteerd. Een identiteitskaart volstaat ! Geen gedoe meer met reispassen of visum. Vooruit dan maar met de geit.

Ma 6 aug 2012

Gisteravond geland in Tallinn, Estland, net voor middernacht. Toen ik de aankomsthal betrad merkte ik opzij een televisiescherm, waarop in uitgesteld relais net de finale 100 m atletiek van de Olympische Spelen zou getoond worden. U kent dat wel, dat circus met die voorstelling van al die 8 of 9 atleten die dan staan te gekkebekken. Ik bleef gefascineerd kijken, en zag hoe Usain Bolt won in 9.65 s. Toen ik verderop aan de bagageband kwam lag mijn grote koffer daar nog helemaal in haar eentje rondjes te draaien, en ik kafferde mezelf uit : wat een onvoorzichtigheid toch. Die valies ligt daar gewoon te wachten om opgepikt te worden, en te verdwijnen.

Onderweg per taxi naar het hotel zag ik dat de chauffeur de straat waar ik moest zijn voorbij reed. "Sorry, ik was verstrooid" zei de man, zette dan met een verontschuldiging zijn taximeter af, en bracht me in een lange lus (enkele richting verkeer !) terug naar de correcte plek. Ook in plaatsen waar je nog nooit geweest bent moet je alert zijn, ze proberen allemaal een dikke euro bij te verdienen. Om 4h werd het al licht, dit moet al flink hoog op de breedtegraad liggen, zoiets als St Petersburg ? Ik hoorde gekrijs van meeuwen, de zee moet hier vlakbij zijn.

Vanochtend twee uurtjes rondgekuierd langs de hoofdstraten, erg knappe, zeer hoge hotels met veel glas en aluminium, en overal erg knappe, superblonde meisjes op erg knappe, superhoge hakken. De taal is het bevreemdendste : ik geloof vast dat het op Fins lijkt, ik herken de structuur en de fonetica gewoon, ooit was ik eens een week in Finland. Praktisch geen enkel woord versta je er van, anders nog dan bij de slavische talen. Vabaduse väljak. Vrijheidsplein. Toch begrijp ik muuseum, en nog net kirik (kerk). Maar welkom aan boord is wel degelijk tere tulemast pardale !

En nu : naar Riga, ik moet straks nog schaken ook, tenslotte was het allemaal daar om te doen. Vermits ik helemaal achteraan in de groep hang, heb ik alvast geen grootmeester vandaag, waarschijnlijk een simpele amateur van 2250 elo. Net een unieke kans gemist op een gm-norm, Jan Viaene !

* * *

Na de toespraakjes speelde ik dan toch wel degelijk mijn 1e tegen een titularis : Woman International Master Katrina Skinke, lid van het organisatie-comité. Een witte Sämisch van het Konings-Indisch met 5..,Pbd7. Sinds vele jaren speel ik hier de voortzetting 6.Le3 maar ik had deze winter van mijn buurman in de interclub Rudi Luyten een aanbeveling gekregen, en met hem bekeken, voor 6.Lg5, wat ik na enig aarzelen dus maar eens voor de allereerste keer op het bord bracht. Volgens Rudi zitten daar addertjes in het gras met LxP gevolgd door een sterk P naar d5 enzovoort. Ze vervolgde met 6..,c5 7.Pge2 a6 8.Dd2 Tb8. Hier dacht ik 25' na, op zoek naar datgene wat ik met Rudi toen had bekeken, (maar ik moet eerlijk zijn en bekennen dat ik het me allemaal niet zo goed herinnerde !), en besloot dan tot 9.Pg3 Er volgde 9..,cxd 10.Dxd 0-0 11.Dd2 Pe5 12.Le2 Ld7 Terug een lange denkpauze : 13.Td1 Lc6 14.0-0 b5 15.cxb axb 16.b3 Dc7 17.LxP daar komt dan de Luytenvariant, LxL 18.f4 Pd7 19.Pd5 LxP 20.DxL Da7+

En wit staat goed, na 21.Kh1. Ook volgens de WIM. Maar na 21.Dd2 ?? niet meer. Opgave.

Waarom speelt iemand 21.Dd2 ??

Werner Van den Brande maakte zich onlangs zeer druk, en terecht, op mijn identieke falen tijdens de 1e ronde van het BK tegen Hendrik Ponnet, waar ik na mijn 21.Dd2-Dc3 ?? ook onmiddellijk kon opgeven. Self fulfilling prophecy brieft hij, je moet daar mee stoppen met die onzin.

Ik vrees dat hij gedeeltelijk gelijk heeft. Toch wil ik het ditmaal ook wijten aan oververmoeidheid. Vierentwintig uur onderweg, om 15h landen, dan vlug inchecken in je hotel en onmiddellijk door naar de tornooizaal, met een tram vier of vijf halten verder, de rivier over. 't Is gebeurd, ik draai het niet meer terug. En morgen : twee wedstrijden, een om 11h en een om 17h. Dat doen we twee keer deze week.

Riga lijkt een stad met een totaal andere sfeer en imago dan Tallinn. Daar vond ik het er best modern uitzien, met vele wolkenkrabberhotels. Heel veel bussen en trams, en auto's die niet meer goedkoop zijn. Riga daarentegen lijkt nog volop ouderwetse sovjetijd uit te stralen, gemengd met nog ouder : de middeleeuwse Hanzestad. Ik zit hier wel in een uitstekend modern hotel 10-hoog, in een groot park aan de rand van de stad, dat ziet er voor de rest van de tijd alvast prima uit.

Di 7 aug 2012

Vanochtend verloren. Een Fransman met wit en 300 elo'tjes zwaarder speelde Schots met de voortzetting 4..,Lc5 5.Le3 Df6 6.Pb5. Ik ken ze niet zo goed, die voortzetting en dacht dat de zK naar d8 moest, het schijnt dat het de zD moet zijn na een tussenschaak op h4. Dus 6..,LxL 7.fxe Kd8 8.Pc3 Pge7 9.Dd2 a6 10.Pd4 d6 11.Le2 De5 12.0-0-0 Ld7 13.h3 f6 14.g4 Het witte pionneninitiatief ziet er nogal dreigend uit, en zwart zou kunnen voortzetten met een afwachtend Kc8. Om de aankomende druk te verminderen speelde ik 14..,PxP met het oog op 15.exd Dg5 16.DxD fxg en mijn paard komt via g6 naar f4. Maar er kwam 17.Tf1 natuurlijk en die had ik dus gemist. Wit maakte het van hier uit snel af.

Wo 8 aug 2012

Nadien, bij de 2e partij van de dag, raapte ik mijn eerste succesje op. Na de Letse en de

Fransman was het de beurt aan een Noor. Die Noren zijn hier met een hele kolonie, vorig jaar al tijdens de 1e editie en het moet hen goed bevallen zijn want ze zijn met zijn allen terug. Zonder enige twijfel het Magnus-effekt. Deze vriendelijke man met de oergermaanse voornaam Sigvat had 1975 elo, en speelde met zwart symmetrisch Engels met een snelle d7-d5 : 1.c4 c5 2.Pc3 Pf6 3.Pf3 d5 4.cxd Pxd 5.g3 Pc6 6.Lg2 Pc7 7.0-0 e5 8.d3 Naar mijn aanvoelen een bescheiden witte opstelling, weliswaar zonder zwaktes. Zwart had ambitieuzere plannen : Lg4 met Dd7 en Td8 – Td6 – Th6, koningsaanval. Ik verdedigde volgens hem echter nogal secuur, en hij geraakte er niet doorheen. In de rebound bleken na gedwongen dameruïl dan plotseling mijn stukken beter geposteerd te staan, en na een fout manoeuvre op zet 34 kon hij inpakken, na drie en half uur spel. Wij spelen hier het tempo 90' voor de

hele partij plus 30" per zet toegift (increment). Zijn fout manoeuvre produceerde hij in nogal wat tijdnood, met nog 2' op zijn klok, en hij stond al een poos in de verdrukking, het is een beetje raar dat tempo, je moet het wat gewoon worden, sommige spelers spelen ijskoud nog twintig zetten door, en nog goed ook, zuiver in increment time !

Vandaag is het licht bewolkt, en vermits ik pas om 17h moet spelen dacht ik van eens een city rondtrip te maken op zo'n dubbeldebus, maar het uitstapje kost omgerekend 15 euro en vermits ik dat wat veel vind neem ik straks een willekeurige tramlijn, rijd er mee tot aan de terminus, stap daar uit, neem de volgende tram terug naar het centrum en neem daar een andere tram in de andere richting ! Omgerekend 70 cent per tram, zo, dat is goedkoper ! De uitleg heb je er niet bij maar die kan je lezen in Wikipedia ! Wat Riga wel mooi maakt is natuurlijk het feit dat de stad aan een stroom ligt, de Daugava. Breder dan de Schelde in Antwerpen heeft ze een lange promenade, waar ik toch al twee keer een pakketboot zag liggen. Een beetje zoals Kiel, twee jaar geleden. Maar Kiel was modern, nadat natuurlijk alles eerder was platgebombardeerd, blijkbaar heeft Riga toch minder geleden, en is er heel veel van het verleden bewaard gebleven. De RTU (Rigas Tehniskas Universitāte) waar het tornooi plaats vindt ligt pal in het centrum van de stad langs de stroom. Een beetje zoals dat bij ons zou zijn aan de hoek van de kaai en de Suikerrui, en ik vind dat best eigenaardig voor een universiteit. Het is een oud statig gebouw met ellenlange gangen, aan de muren opgevulld door een erehaag van ernstig kijkende lang geleden gestorven rectoren en professoren. Zeer hoge zolderingen, grote kamers en vertrekken, en een speelzaal in wat blijkbaar een theaterzaal is met podium en voorhang, waarop de topspelers verblijven, een beetje zoals recentelijk in Lommel. Maar alles oud, zeer oud. Wie zijn die topspelers ? Tiviakov is van de deelnemerslijst verdwenen. GM Jaan Ehlevest uit Estland treedt hier op onder USA licentie ! En de hoogste ranking is Daniel Fridman, uit Duitsland, zeventien GM's spelen mee ! Tot dik in de 2600 Ik speel daar niet tegen, oh nee, ik krijg het gewone voetvolk van 2000 elo voorgeschoteld, dat is al moeilijk genoeg. Vanop mijn tiende verdieping heb ik natuurlijk een panoramisch uitzicht. Echter niet op de stad, maar weg van de stad, richting luchthaven, met veel groen. Aan het eind van de gang heb je een exclusief restaurant, "Bellevue" of wat dacht je, wel met uitzicht over de stad. Het is daar binnen verboden foto's van de omgeving te nemen ! Ik ben er nog niet achter gekomen waarom, ik zal daar morgen of zo wel eens gaan eten.

* * *

Vanochtend stapte ik een halte eerder van de tram dan anders, en wandelde de grote brug van de Daugava over, naar het centrum, de centrale brug die op alle foto's van Riga prijkt en waar vandaan je een mooi uitzicht heb op het oude centrum. Net als Antwerpen is Riga voornamelijk langs de rechteroever ontwikkeld geweest. Het RTU, de kathedraal, het stadhuis. Opmerkelijk is dat er op datzelfde plein een museum is gewijd aan "De Bezetting

van Letland van 1940 tot 1991". Daar kan je de misdaden "van de Nazi's en de Russische Communisten" bekijken op foto's en artikels. Duizenden Letse soldaten werden weggevoerd of terechtgesteld, praktisch alle joden naar de vernietigingskampen gestuurd.

Ik nam daar tram 5, vast besloten om de rit uit te proberen tot aan de terminus. Die trams werken daar anders dan bij ons. Ik heb een tienritten kaart. Iedereen moet zijn kaart tegen een magnetisch bordje drukken, dat even piept en waardoor je in orde bent. Het systeem houdt zelf bij voor hoeveel ritten je kaart nog geldig is. Het is mij nog niet duidelijk of je even veel betaalt voor één halte, of tot terminus. De tram stopt aan elke halte, opent en sluit de deuren ook al stapt er niemand uit of op. Je hebt dus geen drukbelletje in de tram, tot groot verdriet van de Letse kinderen die niet weten wat ze missen. Vlak voor mij komen 4 Duitse toeristen zitten, met een lokale gids. Ik doe alsof ik geen Duits versta, maar luister mee. De gids vertelt over de gebouwen die langzaam voorbij glijden, waaronder de Schouwburg en de Opera. Ik verneem dat de burgermeester van Riga nog jong is, 36 jaar, en etnisch Russisch. Dat verbaast me enigszins, ik dacht gelezen te hebben d

at ze hier tegenover de vroegere bezetters redelijk intolerant waren. Er is een zeer belangrijke Russische minderheid in het land. Stalin liet uit vele van zijn satellietlanden honderdduizenden mensen verkassen naar Siberie, en bevolkte de nieuwe landen met eigen volk. Voorbij het mooie stadspark stappen ze uit. De weg vervolgt langs de buitenwijken van de stad, naar de haven, waar ik de "ROMANTIKA" pakketboot zie liggen, waarschijnlijk terug te vinden op internet, de Containerkade, de Eksport Kade, steeds verder weg, langs kleine gehuchtjes vol proletarische, verpauperde plekjes met arm geklede mensen, vaak onverzorgd en schamel. Ver weg van het toeristische centrum met de mooi uitgedoste jonge dames in zeer opvallende purperen, vuurrode of knalgele haartooi. De tram rijdt eindeloos door. Na bijna drie kwartier is er een terminus. Ik praat even met mevrouw de bestuurder, die buiten een sigaretje rookt, ook al spreekt ze alleen maar Lets, neem een foto van haar, druk mijn kaartje opnieuw tegen het bordje en we kunnen terug.

In het centrum wil ik iets eten. Twee keer bekijk ik een eetgelegenheden van binnen, maar het bevalt me niet en ik wandel terug weg. Plots, in een zijstraatje ontdek ik een bruin café, ik vraag of ze eten opdienen, jawel zeker, dat kan. Ik installeer me en vind een menukaart met allemaal Belgische bieren ! Een vol blad ! Je kan het niet bedenken of ze schenken het : Duvel, Kasteel, Leffe, Stella, De Koninck. Ik kijk rond : voor mij serviettes in een Chimay houdertje, een biervilt van Duvel. Aan de muur een poster met :

"In 't Stad zitten de lekkerste
Blondjes achter glas
De Koninck blond
En heel Antwerpen krijgt goesting".

Aan de toeg vind je 14 tapkranen. Twee met lokale bieren, de rest met Leffe, De Koninck, Stella en Kasteel.

Boven de deur naar de toiletten is er gegrift in de muur, in kunstige letters :

"Tap nog eentje
Vul de glazen boordevol" !

Mijn verbazing is nog niet ten top : in een hoek, voor de neus van deze onverzettelijke republiek ontvouwt zich een Belgische vlag met daarboven staatsiefoto's van Boudewijn en Fabiola, en Albert en Paola !

Ik vraag de ober of de eigenaar een Belg is. Nee nee lacht hij, Latvia !

Ik bestel een prima WATERZOOI, en geniet twee keer van een blonde Tripel van De

Koninck 8°, jawel mijnheer, in Riga. Ik voel het al aankomen, ik speel een fantastische match vanavond.

* * *

Do, 9 aug 2012

Gisteren was het een fantastische match, jawel, maar dan wel een fantastisch korte. Ik ging op avontuur in een Nimzo-indiër met zwart, en belandde in de goot. Dat ging zo : 1d4 Pf6 1c4 e6 3Pc3 Lb4 4Pf3 b6 5g3 Lb7 6Lg2 Pe4 7Dc2 c5 80-0 LxP 9bxc Pd6 Proberen creatief te zijn is lovenswaardig, maar dan wel liever correct. 10dxc Le4 11Dd1 En ja hoor, daar heb je de problemen al ! Ik had alleen maar 11Db3 voorzien 11...,Pf5 12g4 Pe7 13Dd4 Lb7 14Dxg Tg8 15Dxh Txg 16Lg5 ! Zo iets laat een 2000 plusser niet gaan. Opgave.

Tussen hotel en tornooizaal, aan de linkeroever van de Daugava staat een enorm gebouw in de steigers. Het is de Nationale Bibliotheek van Letland, in opbouw. In november zou het in gebruik worden genomen, ik vermoed tegen 18 november, de Nationale Feestdag. Ik lees dat ze daar 8 miljoen boeken gaan bijeenbrengen. Niet slecht voor een bevolking van 2,2 miljoen zielen die dan nog voor een flink gedeelte uit Russischtaligen bestaat. Als je het mij vraagt is dit een megalomaan project, passend in een protserig kader van Riga Culturele Hoofdstad van Europa in 2014, en de intrede in de eurozone in datzelfde jaar. Over die 2.2 miljoen Letten gesproken, Letland is zo groot als België en Nederland samen. Daar wonen bij ons 27 miljoen mensen in. Als je weet dat 650.000 mensen hier in Riga wonen, de grootste stad van de Baltic, is het snel berekend dat het Letse platteland hier wel heel erg dun bevolkt is.

Het is hier al vier dagen regenachtig, en af en toe kom ik druipnat aan in de tornooizaal. Volgens de weerberichten zou het zaterdag de betere dag van de week moeten worden, tijd om die dag eens naar het bekende strand van Jūrmala te trekken, zo'n 25 km naar het westen, aan de Golf van Riga. Vroeger zaten daar naar het schijnt dikwijls partijbonzen van het Kremlin. Ik liep eerder deze week met de idee rond om met de trein eens naar de 2e stad van Letland te reizen, Daugavpils, aan de Russische grens, goed voor 100.000 bewoners. Maar tot mijn verbazing lees ik dat daar bijna alleen Russen wonen, in een sterk geïndustrialiseerde omgeving, en "die door de regering in Riga genegeerd worden". Dit ziet er nog echt niet goed uit, die verhouding tussen die bevolkingsgroepen hier. Dan lijkt mij Jūrmala een vrolijker idee te zijn !

Vandaag zijn er opnieuw nog eens 2 partijen : om 11h en om 17h partijen 5 en 6.

Laatste bericht : vanmiddag om 15h eindigde na 4 uur spel mijn partij tegen een Fransman op remise. Ik vertel daar straks nog wel wat over, eerst nog hard werken aan partij 6.

* * *

Vr 10 aug 2012

Flinke schaakdag beleefd gisteren. Partij 5 met 59 zetten, en partij 6 met 57 zetten. Geloof me : dat is nog veel zwaarder dan 1 partij met 116 zetten. Je moet rekenen dat ik bijna 8 uur geconcentreerd tornooischaak heb gespeeld. De oogst : een halfje en een nul. Ik moet

toegeven dat ik blij ben dat die twee dagen met dubbele partijen nu achter de rug zijn.

Partij 5 was een witte Tarrasch, tegen een Franse speler Ouabi Wahbi. Ik las ergens dat Jan Viaene de Franse vlag niet herkende, moet hij daarom vroeger 8 jaar in Parijs gewerkt hebben ?? Dat ging gelijk op, die partij, tot ik rond zet 19 in een kritische stelling kwam die ergens naar remise kon gaan. Maar de stelling was te ingewikkeld en ik vond het niet. Daardoor werd afgewikkeld naar een positie met een pion minder. Dat compenseerde ik door actief stukken spel, en bood remise aan op zet 34 nadat ik de pion heroverd had. Tot mijn verbazing ging hij daar niet op in, maar begon op winst te spelen in een volkomen gelijke stelling, enkel "in increment". Duidelijk hopen dat die Belg met zijn lagere elo's niet zou kunnen snelspelen. Ik had nog een minuut of twaalf, maar dat minderde zienderogen. Telkens hij aan 4 à 5 seconden kwam zette hij iets, en kwam zowaar dreigend opzetten met een paard dat overal vorkjes, dood en vernieling kon zaaien. Tot ik de oplossing vond, en werkelijk alles afruilde, zodat hij met K+P overblijft tegen mijn K alleen.

Nadien, om 17h de partij 6, tegen de Nederlandse Sietske Greeuw. Aan de naam te zien uit het 'hoge' Noorden afkomstig ! Van hier uit gezien is dat hoge maar betrekkelijk. Ik speel hier blijkbaar tegen alles behalve Letten ! Ik speelde zwart, en verloor een pion na 1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.d4 exd 4.Pxd Lc5 5.Le3 Df6 6.c3 Pge7 7.Lc4 Pe5 8.Le2 Dg6 9.0-0 0-0 10.Pd2 d6 11.Lh5 Lg4 12.LxD LxD 13.Lxh+ KxL 14.Taxd. De hele avond tijdens het vervolg van de partij, en dat duurde nog uren, zat ik mij af te vragen wat ik verkeerd had gedaan om hier geforceerd te zitten klooiën met een pion minder. Na de partij wist de juffrouw het ook niet. En ik heb momenteel echt geen zin om de machine op te zetten. Ik creëerde dan maar opnieuw maximaal actief stukken spel, maar mijn doodvonnis was getekend en vier uur en veertig zetten later kon ik opgeven.

* * *

Riga binnenstad is echt wel mooi. Ik had daar werkelijk geen begrip van toen ik deze reis boekte. Het bruist er op een mooie zomeravond als gisteren van leven, overal jeugd, muziek, eettentjes, gewoon op straat rock & roll groepjes, met heel veel toeristen ook, en ik denk niet alleen uit het buitenland maar ook uit hun eigen streken. "Eens goed uitgaan in Riga", leeft volgens mij in menig Lets gewest. Mooie soms prachtig verzorgde parterreswoningen, omgebouwd al of niet naar café of hotel, een overvloed aan kerken en pleintjes, met beiaard en al, dit moet een prachtige stad geweest zijn in het verleden, en is het in feite nog steeds. Als je afstand kan nemen van de links en rechts nog niet verdwenen sovjetoverblijfselen qua beeldhouwwerken en architectuur (en wat dan nog, geschiedkundig hebben ze natuurlijk hun belang), dan scoort deze stad erg hoog in mijn vaandel. Vijf dagen ben ik hier, ik begin op Riga een beetje zicht te krijgen. En ze kwelt niet, ze behaagt meer en meer.

* * *

De tovenaars van Riga, zo noemden ze vroeger Mikhail Tal. Wereldkampioen van 1961 tot 1962, was hij berucht om zijn ongeëvenaard aanvalsspel. Ik vraag me af waar Eduard Rozentalis, uit Letland, ergens vertoeft. Deze grootmeester stapte in 1989 het 3e Steinweg toernooi in Antwerpen binnen, maar weigerde het sovjetvlaggetje aan zijn bord, en eiste dat hij zou optreden voor Letland. Ik geloof dat Letland toen nog niet bij de Fide erkend was, de muur van Berlijn was nog niet helemaal gevallen, maar toch gaf Rozentalis blijk van zo veel bitsig nationaal gevoel dat dit mijn hele leven is bijgebleven. Omdat GM Rozentalis voor het Steinweg toernooi een grote naam was werd tenslotte aan zijn verzoek gevolg gegeven. Wie is

er nog beroemd, uit Letland ? Gidon Kremer, de 65-jarige tovenaer van Riga als het op vioolspelen op aan komt ! Alleen, musici worden geen wereldkampioen

Waar leven die Letten van, behalve landbouw en visvangst ? Aan het begin van mijn beroepsleven werd er vanuit Riga veel noords hout naar Antwerpen vervoerd, hele scheepsladingen vol. Of dit hout enkel uit Letland, of alle Baltische staten, of Rusland kwam weet ik niet meer. Er was, en er is nog steeds, een Riga Natie actief in de haven. Wij zagen ook vele scheepsladingen met turf, in bulk, binnenkomen. Dat werd in deze streken gewoon uit de grond afgegraven, hoewel dat spul als ik het me goed herinner, uit Estland kwam. Die turf werd toen door een bedrijf in Arendonk opgezakt en in de supermarkten en Aveve gepresenteerd als blad- en potgrond. Ook toerisme is voor Riga blijkbaar een belangrijke pijler, vooral in de zomer moet ik aannemen. Op het plein voor de speelzaal zijn parkeerplaatsen voorzien voor autocars. Het is opvallend hoeveel van die bussen uit Duitsland komen, en dat is een flink eind rijden ! Wat ik vooral grappig vond, was die ene autocar in Tallinn, die daar leeg kwam voorbijrijden en op haar flanken vermeldde “t Soete Waeslandt” uit Sint Niklaas, maar tot mijn verbijstering wel overigens met een Estische nummerplaat rondreed. Hallo, zijn ze in het Waasland misschien ergens een bus kwijt ?? Van herkenning gesproken, ook hier overal JC Decaux reclame op alle bus- en tramhokjes, dat had ik vorig jaar ook al in Tsjechië opgemerkt ...

Ik merk dat ik een aantal bladzijden geleden ‘in de stijgers’ schreef, ipv ‘in de steigers’. Mijn verontschuldigungen. Schakers kunnen al eens dalen of stijgen, en staan zelden op steigers. Vandaar. Tot morgen !

Za 11 aug 2012

Gisterenvoormiddag kwam ik in de stationsbuurt zonder het geregeld te hebben op een markt terecht. Een openluchtmarkt, van bijna uitsluitend groeten en fruit. Geen tien kramen naast en achter elkaar, nee, wel vijftig of honderd. Een verkoopster pakte op mijn verzoek die tros druiven in, en rekende mij te veel af. Maar ik had het onmiddellijk gemerkt en de deal ging niet door waarna ik ostentatief in de kraam ernaast een heerlijke tros druiven kocht. Misschien toch wat onvoorzichtig. Stel dat ze amok maakt dan sta je daar met een Engelse of Duitse taal waar hier niemand letterlijk één woord van begrijpt. Ernaast, in een gesloten markthal bevond zich een vleesmarkt. Je houdt het niet voor mogelijk hoe groot, een voetbalplein vol kramen, allemaal voor vlees. In een hoekje stond een ouder vrouwtje, ze hoorde er niet thuis vond ik, wijn te verkopen. Chardonnay, Pinot Gris enz. Ik zeg doe maar die Pinot, en ze nam een lege plastic literfles, ik hoop bij God dat het ding pr

oper gespoeld was, en ze tapte uit een vat de fles boordevol. Niet spotgoedkoop : voor 4.60 LVL dat is 6.60 E

Op en nabij die markt krioelde het van het volk. Toch vernam ik nadien dat die daar niet enkel op vrijdag staat, maar gewoon elke dag van de week. Ik heb gemerkt dat je hier bijna geen gewone voedingswinkels vindt. Hun systeem bestaat er misschien in om alles hier te concentreren, alle trams en bussen passeren hier toch aan het station. Het valt me op dat de mensen die hier in deze buurt rondlopen meestal toch wel een pak armer gekleed zijn dan bij ons. Het is niet alleen de kleding die versleten kan zijn, of hopeloos verouderd, vele gezichten zijn doorgroefd van labeur, onverzorgde handen, mensen die geen geld hebben voor een gebit, schuifelend op doorgelopen sleffertjes en belabberde enkelkousjes, het haar vettig en te lang. Links en rechts wordt gebedeld, niet zo frequent als in vele aziatische of afrikaanse landen, een compleet dronken man ligt in een hoekje zijn roes uit te slapen,

ongeschoren, ongewassen. Wat een verschil met het propere, rijke stadscentrum aan de univ en het stadhuis, hier amper 500 meter vandaan.

Gisteren won ik mijn partij, tegen een Italiaan met een Duitse naam. Ik zou het logisch vinden als hij uit Zuid-Tirol zou komen, maar ik heb het hem niet gevraagd. Hollands speel ik met wit normaal met g2-g3. Vandaag kwam er via zetverwisseling Hollands op het bord, maar zonder g3. De opening is leuk : 1.c4 b6 2.Pf3 Lb7 Wil je dame-indisch ? Je kan het krijgen wat mij betreft : 3.d4 e6 4.a3 f5 Floep. Hollands. Even slikken, wat schuifelen, uit het flesje (water) drinken, 5.Pc3 Le7 6.e3 Pf6 7.Le2 0-0 8.0-0 De8 9.b4 a5 10.b5 Pe4 11.Lb2 De man is een kettingroker, en verdwijnt om de haverklap. 11...,d6 12.Tc1 Dg6 13.Pe1 Pbd7 14.f3 PxP 15.LxP Lf6 16.f4.

Nu gebeurt er iets merkwaardig : hij denkt voor het eerst lang na, en speelt dan 16...,Tae8 met een voorstel tot remise, waarna hij gaat roken ! Ik kijk hem verbijsterd achterna, denk 5' na en speel dan voorzichtig 17.Lh5.

Het verhaal vervolgt met 17...,Dh6 18.LxT TxL 19.Pf3 Kh8 20.De1 Tg8 21.Df2 g5.

Tja, onvermijdelijk. Nu moet ik heel veel tijd uittrekken om goed na te denken, en prima rekenwerk te verrichten, gelukkig had ik nog heel veel tijd.

22.Pxg Lxg2 ?? 23.Pf7 + 1-0.

* * *

De tornooileiding had voor vrijdagavond een etentje georganiseerd buiten de stad, met een autocar. Titularissen moesten niet betalen, wij gewone schakers wel. Uiteindelijk reden we met zo'n 20 mensen weg, en ik denk dat er maar een stuk of vijf bij waren die moesten betalen, de rest was titularis, of organisatie. Het restaurant was een enorm gebouw, kitscherig, Bayerische Bierstube-stijl, driedubbel zo groot als de Thierbrau in Kontich. Bij het vertrek was Alexei Shirov komen opdagen met partner en dochter (vermoed ik), om mee te gaan eten, hij is natuurlijk ook een Let, en ik vermoed een nationale held of halfgod hier. Ik dacht dat hij in Spanje woonde, maar ik vernam dat hij zijn tijd verdeelt tussen beide landen. We schuiven aan aan een lange tafel, en de heer naast mij vraagt mij uit welk land ik kom. Ik zeg zus en zo en vraag hem terug : - en mijnheer, wat is uw naam ? Hij kijkt mij lichtelijk verbaasd en geamuseerd aan, tenslotte schaken we al een week in dezelfde zaal, en zegt "Ik ben Daniel Fridman". Dat is niemand minder dan de topseed van het tornooi (de grootmeester met de hoogste ranking). Ik denk echt dat ik rood werd tot achter mijn oren. Maar de man was heel vriendelijk en we vertelden van alles over Belgische IC, schakers en de rest. Daniel is Let, Russisch-talig, maar woont in Duitsland en komt nu ook voor dat land uit. Over mij zat Normunds Miezis, bekend Lets grootmeester, en we hadden een gezellige vrolijke avond daar in die tent. Normunds vertelde me dat Eduardas Rozentalis geen Let is maar een Litouwer. Het verhaal dat ik gisteren bracht is wel volkomen authentiek, alleen was ik na 22 jaar vergeten dat zijn nationalisme niet Letland betrof, maar Litouwen. Dat is bij deze rechtgezet. Normunds speelt in november de Olympiade in Turkije voor Letland aan bord 2, achter Shirov ! De autocar bracht ons na middernacht terug naar het plein voor de univ. Toen reed ze speciaal voor mij nog door naar mijn hotel, een paar kilometers verder ! Dat is toch een prachtige service om een onvergetelijke avond mee af te sluiten !

* * *

Vandaag overdag rustige dag ingebouwd. Ik verloor dan tegen een NL met de naam Schoonackers, waarbij hij dacht dat dit een Vlaamse oorsprong had. Ik beging in een Nimzo-Indiër met zwart een openingsfout. Je hebt dan al twee-, driehonderd punten minder en dan

geef je zo'n knul nog een pion voorgift ! Ik moet zeggen dat ik zoals meerdere keren dit toernooi dan maar compensatie zocht in een rücksichtlose aanval, en daartoe bewust een tweede pion offerde. Ik vermoed dat ik gedurende 25 zetten meer dan behoorlijke kansen kon creëren, maar hij hield telkens net stand. Toen de storm uitgeraasd was gaf ik op, op zet 34.

* * *

Ik heb iets leuk opgemerkt ! In de galerijen van de unif hangen al die foto's van die professoren. Ik merkte op dat al hun voornamen op een s eindigen ! Normunds, Egons, Vitalis, enzovoort. Ik heb dat dan eens nagekeken op de deelnemerslijst van het toernooi en ja hoor, al die Letten hebben voornamen eindigend op een s. De Letten die dat niet hebben zijn anders- lees Russischtaligen. Aan de RTU hebben dus alleen maar 'echte' Letten lesgegeven ! Raar landje. Het komt me bekend voor. Het doet me hier soms denken aan de verhouding tussen nederlands- en franstaligen bij ons. Waarbij ik dan het gevoel heb dat de Letten voor hun taal en cultuur (hebben) moeten strijden tegen de Grote Buur (Grote Beer). Als de Let Shirov Russisch spreekt zullen de Letstalige collega's in het Russisch antwoorden, zo zit dat. En op de parking voor het hotel zijn de peperduurste auto's gegarandeerd voorzien van een Russische nummerplaat !

Over dat hotel gesproken, dat is je reinste topklasse. Dat ik me deze week in Riga goed heb gevoeld heeft onder meer te maken met een perfecte behuizing. Het Maritim Park Hotel Riga is volgens mijn info een hotel van de Berlijnse Maritim Hotel groep. Geen enkele twijfel dat de organisatie een flink deel van de logementskosten in dit hotel voor haar rekening neemt, je kon dus boeken via de organisatie. Trouwens als die kamers zouden afgerekend worden aan de normale prijs van minimum 100 euro per nacht, zou ik hier nooit geweest zijn. Er verblijven in dit hotel alleen al zo'n 30/35 schaakspelers. En precies omdat Maritim Duits is, logeren hier in dit hotel ook nog heel veel Duitse toeristen.

Zo 12 aug 2012

Vandaag begon de slotronde om 11h. Ik steek het plein over naar de unif en daar staat een autocar van Lauwers, Boechout. Familie van, Rudi ? De chauffeur wacht op zijn passagiers die ergens iets bezichtigen, en vertelt dat hij een 13-daagse rondtrip maakt. Opletten 's avonds zegt hij, Riga en Tallinn behoren bij de gevaarlijkste steden van heel Europa. Ik stel hem gerust.

Het is niet mijn gewoonte te lachen omwille van soms rare eigennamen, ikzelf heb ook geen al te gemakkelijke, en ik herinner me nog goed dat ooit lang geleden eens een halfdronken Hollander wou vrolijk doen en mij in zijn totale onkunde van de Franse taal mescheu petit carton noemde. Maar goed, onlangs zat ik hier naast of bijna naast de Israëliër Shoma Ben Zeen te spelen, en ik dacht lieve Jahweh als die seffens maar niet ontploft ! Tot ik tot mijn verbazing vandaag op de ranglijsten Ben Zeev zag staan, en daardoor onnodige angsten had uitgestaan.

Ik speelde voor de 5e keer met wit, tegen een Noor, van 1900 elo. Hij deed mij fysisch wat aan ons ex-lid Johan Knabe terugdenken. In een gelijkopgaande symmetrische Engels opening gebeurt er niet zo heel veel, en ik ben een beetje moe, en ik ben het een beetje moe,

en hij heeft meer elopunten dan ik en ik vind 3 op 9 in dit gezelschap al lang goed, en dus stel ik op zet 22 remise voor. Wat hij na een kwartier nadenken weigert, en voortspeelt. Op zet 38 staat na het witte Kc1 volgende stelling op het bord :

Wit Kc1 Le2 pionnen a3 b4 c4 d3 d5 f3 g3
Zwart Kf6 Lh5 pionnen a6 b6 c5 d6 d4 f5 g5.

Zet het op en 'geniet' mee.

Zwart speelt plotseling 38...Ke5, staat dan recht met een hoogrood gezicht en gaat vierkluwens door de zaal rennen. Ik speel nogal snel 39.f4+ (zo veel tijd hebben beide spelers nu ook weer niet meer op zet 39), ..gxf 40.gxf Kxf 41.LxL. Ik denk dit wordt wel een heel raar tornooi, seffens win ik hier vandaag nog. 41...Ke3. 42.bxc bxc 43.Kc2 f4 44.Lg4 Kf2 45.Kd2 f3 De eerste ronde was een drama, de laatste ronde wordt een drama, zo kun je geen partijen, laat staan tornooien winnen : 46.Lh5 ??

Als je veld h3 onder controle houdt, hetzij rechtstreeks hetzij via 46.Lf5 behoud je minstens remise. Nu valt de looper, en zwart speelt de witte koning in tempi weg van de dekking der witte pionnen. 46...Kg2 47.Lg4 f2 48.Le2 f1D 49.LxD KxL 50.Kd1 Kf2 51.Kd2 Kf3 0-1. Het tornooi werd gewonnen door GM Jan Markos uit Slovaakije, die 9e stond in de startrangschikking. Fridman was gedeeld 2e, Mieziš ('Mjeeziš') gedeeld 11e.

De Belgen :

Beukema 35e Elo 2300 TPR 2293
Verstraeten 55e Elo 2191 TPR 2188
L .Lenaerts 87e Elo 2059 TPR 2057
Ikke 129e Elo 1730 TPR 1829

Die drie gasten spelen allen wel akelig dicht in hun Elobuurt. Ik ben begonnen op plaats 130 om te eindigen op plaats 129, moet je daar de hele week voor ploeteren, maar mijn tpr was wel positief in het sterkst bezette tornooi waar ik ooit aan deelnam. De laagste elo waar ik tegen speelde had nog 160 punten meer.

Maandag nog een dagje aan het strand van Jūrmala, waar ik wegens het slechte weer nog niet geweest was, en dan naar huis.

Wat heb ik ontdekt ? Dat het Lets en het Litouws geen slavische talen zijn, maar de enige twee nog overblijvende Indo Europese Baltische talen. Ik heb het experiment gedaan, met de tv en de mensen rondom mij : sluit je ogen en luister naar de Letse klanken – wat hoor je ? Wat herken je ? Heel moeilijk, ik heb het niet kunnen duiden. Wat ik wel weet is dat 'iele' straat betekent. En dat ze dat woord uitspreken precies zoals de platste Antwerpenaar zijn "iel" uitspreekt in zijn 'met heel Antwerpen maar niet met mij'. Maar om nu te beweren dat Lets een Antwerps dialect is is zelfs voor mij een Daugavabrug te ver.

En verder : dat die Baltische landen nog aan het zoeken zijn hoe ze zich verder in het postsovjettijdperk kunnen ontwikkelen.

En tenslotte : dat ik een geweldige stad heb ontdekt, waar ik nooit meer terugkom. Waarom niet ? Omdat ik in het buitenland principieel nooit een tornooi herspeel. Daarvoor zijn er te veel mooie en interessante plaatsen in Europa, die alle de volgende keren nog moeten ontdekt worden.

Tot ziens, in de club. En Jan V, bedankt voor je support !
Carlo.